

України «Про нотаріат», а саме, доповнити статтю 34 «Нотаріальні дії, що вчиняють нотаріуси». Ми хочемо додати до нотаріальних дій засвідчення вірності електронних і паперових копій з електронних документів. Саме зі всьома цими законодавчими змінами, на нашу думку, електронні докази у цивільному процесі не будь одним великим питанням, а будуть використовуватись також вільно та доступно, як і інші докази.

Література

1. Процедура подання електронних доказів в цивільному процесі. Адвокатське бюро Волошин і партнери. URL: <http://www.lbvp.com.ua/>

2. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#n6399>

3. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 07.11.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text>

4. Павлова Ю.С. Особливості збирання і процесуального закріплення електронних доказів в цивільному судочинстві. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2017. С. 76-80.

УДК 347.625 (043.2)

Іванчук Г.М., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Суходольська А.А., к.ю.н.

ПРОБЛЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ СУРОГАТНОГО МАТЕРИНСТВА В УКРАЇНІ

Зараз ми живемо у суспільстві, яке кожного дня розвиває свої наукові технології дедалі більше для вирішення проблеми безпліддя. Ця тема є актуальною у наш час, оскільки багато чинників впливають на здоров'я жінки, яка в подальшому хоче мати дитину. Одним із можливих рішень цієї проблеми є сурогатне материнство, коли жінка віддає дев'ять місяців свого життя, щоб подарувати щастя материнства іншій родині. Ця тема стала дуже популярною для обговорень, оскільки думка людей поділилась на дві частини: є ті, які підтримують це, та ті, які проти через певні етичні, моральні й релігійні переконання.

Давайте розглянемо це питання із точки зору законодавства України. На рівні закону сурогатне материнство регулюється виключно ст. 123 Сімейного кодексу України (далі – СК України), за якою: подружжя визнається батьками дитини, народженої дружиною після перенесення в її організм ембріона людини, зачатого її чоловіком та іншою жінкою в результаті застосування допоміжних репродуктивних технологій [1].

Законодавство України не містить ані визначення сурогатного материнства, ані переліку прав і обов'язків учасників програми сурогатного материнства, не передбачає відповідальності за порушення у сфері сурогатного материнства тощо.

Такий стан законодавчого регулювання породжує можливість різноманітних зловживань із боку клінік і посередників, порушення прав сурогатних матерів, біологічних батьків і дітей. Час від часу вибухають скандали міжнародного масштабу, коли новонароджені не можуть повернутися з біологічними батьками до країни свого громадянства або коли правоохоронці виявляють незаконну діяльність посередників. З огляду на зазначене, дедалі частіше інформація про програми сурогатного материнства транслюється як «продаж дітей» і «кримінал», що зумовлює негативне ставлення до сурогатних матерів і в цілому до такого виду допоміжних репродуктивних технологій (далі – ДРТ), а також ініціативи про цілковиту заборону сурогатного материнства.

У судовій практиці України протягом останніх декількох років зустрічаються справи про встановлення факту родинних відносин між батьками-іноземцями й дитиною, народженою сурогатною матір'ю. На перший погляд, звертатися до суду для встановлення такого юридичного факту не потрібно, адже відповідно до положень ст. 123 СК України, подружжя й так вважається повноправними батьками дитини, народженої за допомогою ДРТ сурогатного материнства. Однак у деяких європейських державах, зокрема в Німеччині, в Іспанії, у Великій Британії, існує законодавча вимога про необхідність отримання в країні народження дитини рішення суду про підтвердження родинних стосунків. Без цього біологічні батьки не можуть легалізувати свій родинний зв'язок із дитиною й зареєструвати її в країні свого громадянства [2].

Чіткого регулювання відповідальності за порушення правил сурогатного материнства немає. Але можна застосувати відповідальність до особи, яка порушила норми договору укладеного між біологічними батьками та сурогатною матір'ю (звичайно для такої відповідальності повинен бути укладений договір), а також відповідальність за незакону лікарську діяльність (тільки сертифіковані медичні заклади можуть займатися такого роду видом діяльності). В Кримінальному кодексі України немає прописаної норми за порушення встановленого законом порядку проведення імплементації ембріона і організм сурогатної матері, хоча щодо донорства така норма існує.

На мою думку, потрібно внести доповнення до даного кодексу, яке би надавало можливість притягати до кримінальної відповідальності осіб, які порушили встановленого законом порядку проведення імплементації ембріон, адже сурогатна матір є своєрідним донором. Тільки об'єктом донорства є не органи та тканини, а весь жіночий організм, який

забезпечує зародку захист від зовнішнього впливу та необхідний розвиток [3].

Використання методу сурогатного материнства для продовження свого покоління породжує не лише правові проблеми, але й морально-етичні та психологічні проблеми. Кожні правові аспекти, як пов'язані з репродукції людини методом сурогатного материнства мають своїх як і прихильників, так і противників. Тільки незначна кількість людей залишаються осторонь цієї проблеми. Противники сурогатного материнства виокремлюють такі негативні риси даного методу:

- сурогатне материнство перетворює дітей на товар;
- йде комерціалізація даної сфери, тобто сурогаті матері потрохи перетворюються на «агентства» з надання такого виду послуг, за що отримують свій заробіток;
- материнство стає договірною роботою, тобто відкидаються всі моральні постанови про єдність матері та дитини.

Крім цього, деякі феміністки думають, що така практика буде сприяти експлуатації жінок, а деякі церковні групи вбачають у сурогатному материнстві дегуманізуючу, аморальну тенденцію, що посягає на святість шлюбу та сім'ї [4].

Існує також занепокоєння, що деяких сурогатних матерів може психологічно травмувати необхідність віддати «свою» дитину. Прихильники використання сурогатного материнства мають протилежну точку зору. Вони вказують на те, що іноді для бездітної сім'ї це єдиний спосіб отримати дитину. Вони розцінюють сурогатне материнство як гуманний акт любові та співпраці. Звичайно, цей акт пов'язаний із потенційною небезпекою для сурогатної матері, але вона може її оцінити і свідомо ризикувати.

Отже, виходячи із інформації, яка наведена вище, можна сказати, що сурогатне материнство необхідне, і, звичайно, завжди будуть люди, які будуть проти цього. А також, у подальшому, нам потрібно створити кодифікований закон про сурогатне материнство, який би містив усі необхідні норми для правового забезпечення регулювання сурогатного материнства в Україні. Відсутність належного правового регулювання відносин сурогатної матері та подружжя, а також неврегульованість суттєвих умов договору може призвести до порушень прав як біологічних батьків, так і сурогатної матері.

Література

1. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 № 2947-III. Редакція від 01.01.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>
2. Кравцова Т., Корнієнко М. Сурогатне материнство: проблеми правового регулювання та судової практики. *Юридична газета online*. 2020. № 13 (719).

URL: <https://cutt.ly/rviHdXM>

3. Москалюк В. Договір про сурогатне материнство. *Нотаріат для Вас*. 2006. № 12(86). С. 69-71.

4. Вустенко В.В. Сурогатне материнство: правовий та морально-етичний аспекти. *Газета «Новини медицини та фармації»*. 2007. URL: <http://www.mif-ua.com/archive/article/4100>

УДК 342.95(043.2)

Іванчук Г.М., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Ямненко Т.М., д.ю.н., доцент

ПРАВОВИЙ СТАТУС БІЖЕНЦЯ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

Основною формою захисту іноземних громадян в Україні є визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту.

В Україні правовий статус біженців регулюється Законом України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту». Він встановлює порядок регулювання суспільних відносин у сфері визнання біженців, осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту, втрати та позбавлення цього статусу, а також визначає правовий статус біженців та осіб, які потребують додаткового та тимчасового захисту в Україні.

Біженцем є особа, яка не є громадянином України і в силу законних занепокоєнь може бути жертвою переслідування на основі раси, релігії, національності, громадянства, соціальної групи чи політичної думки, перебуває за межами країни громадянства і не може користуватися захистом чи не побоюється отримати цей захист, або не має громадянства (підданство) і перебуває за межами країни свого попереднього постійного проживання, не може або не бажає до неї повернутися.

Водночас важливу роль відіграють Закон України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» від 15 квітня 2014 р. № 1207-VII [1].

Стаття 15 вищезазначеного Закону підкреслює, що особа, яку визнають біженцем, має ті самі права, що і громадяни України, оскільки права є суспільною цінністю і водночас великою користю та винаходом людства.

Таким чином, іноземець або особа без громадянства визнається в Україні біженцем або особою, яка потребує подальшого захисту, і